

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa oheisesta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (jäljempänä kemikaaliturvallisuuslaki) ja rakentamislain muuttamisesta.

Esitysluonnoksen mukaan kemikaaliturvallisuuslakiin ja liitelakimuutoksena rakentamislakiin lisättäisiin maanpuolustukselle tärkeitä tuotantolaitoksia koskevat säännökset.

Tausta

Suomen turvallisuusympäristön muuttumisen vuoksi maanpuolustukselle tärkeiden yksityisessä hallinnassa olevien vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä valmistavien, käsittelevien ja varastoivien tuotantolaitosten lupahakemusten käsittelyä, tiedoksiantovaatimuksia ja tietojen käsittelyä sekä muita velvoitteita koskevan lainsäädännön kartoittaminen tuli ajankohtaiseksi. Samalla oli tarpeen muodostaa yhteinen tilannekuva kyseisiin kohteisiin sovellettavasta kansallisesta ja EU-lainsäädännöstä.

Tällä hetkellä vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä varastoivien, käsittelevien ja varastoitavien tuotantolaitoksien lupamenettelyissä huomioidaan vain osittain maanpuolustukselle tärkeät kohteet. Rakentamislaisissa ei ole myöskään säännöksiä liittyen maan puolustukselle tärkeisiin kohteisiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti työryhmän selvittämään maanpuolustukselle tärkeiden yksityisessä hallinnassa olevien vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä valmistavien, käsittelevien ja varastoivien tuotantolaitosten lupahakemusten käsittelyä, tiedoksiantovaatimuksia ja tietojen käsittelyä sekä muita velvoitteita koskevan lainsäädännön tilanteen ja mahdollisten lainsäädännön muutostarpeiden kartoittamiseksi. Työryhmässä päädyttiin muuttamaan kemikaaliturvallisuuslakia ja rakentamislakia. Työryhmän toimikausi on 1.7.-31.12.2025.

Tavoitteet

Ehdotuksen tarkoituksena poiketa kemikaaliturvallisuuslain tuotantolaitoksen lupa- ja ilmoitusmenettelyä ja tuotantolaitoksen sijoittamista koskevista vaatimuksista siten, että maanpuolustukselle tärkeä vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä valmistava, käsittelevä tai varastoiva tuotantolaitos voitaisiin sijoittaa erityisen sijoituslupan perusteella ja tuotantolaitos voidaan asettaa etusijalle viranomaisten käsitellessä maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen lupahakemusta tai ilmoitusta. Lisäksi rajattaisiin maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen toimintaa koskevien tietojen luovuttamista ja lupahakemuksen tiedoksiantoa ja kuulemista siltä osin kuin se on välttämätöntä kansallisen turvallisuuden kannalta.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan myös muutettaviksi rakentamislakia siten, että lakiin lisättäisiin uusi maanpuolustuksellisesti tärkeän vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä valmistavan, käsittelevän tai varastoivan tuotantolaitoksen sijoittamislupamenettely, jota voitaisiin käyttää rakentamislupaan liittyvässä alueidenkäytöllisten edellytysten tarkastelussa rakentamislupan hakijan sitä pyydetessä. Eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamislupaa voitaisiin käyttää maanpuolustusta tukevan tai sotilaallisen huoltovarmuuden kannalta erityisen merkityksellisen siviilitoiminnassa olevan tuotantolaitoksen sijoittamisen edellytysten olemassaolon tarkasteluun alueella, jolla ei ole voimassa asemakaavaa.

Lisäksi rakentamislakiin ehdotetaan lisättävän kunnan rakennusvalvontaviranomaisella mahdollisuus tietyin edellytyksin myöntää luvan hakijalle oikeus rakentamisen aloittamiseen ennen kuin poikkeamislupa on tullut lainvoimaiseksi, kun kyse on maanpuolustuksellisesti tärkeästä vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä valmistavasta, käsittelevästä tai varastoivasta tuotantolaitoksesta. Edellytyksenä olisi, että luvanhakija asettaisi hyväksyttävän vakuuden sen varmistamiseksi, ettei päätöksen täytäntöönpano tekisi muutoksenhakua hyödyttömäksi.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/33125/2025.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.tem@gov.fi tai postitse osoitteeseen Työ- ja elinkeinoministeriö, PL 32, 00023 VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/33125/2025. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla

(valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus TEM103:00/2025). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Lausunnon tulee olla perillä lausuntoajan päättymiseen mennessä.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan 18.12.2025 mennessä.

Esitys on kiireellinen kansallisen turvallisuuden vuoksi. Näin ollen lausuntoaika on normaalista poiketen vain kolme viikkoa.

Valmistelijat

Lisätietoja antavat seuraavat asiantuntijat:

HE valmistelu ja kemikaaliturvallisuuslaki: Johtava asiantuntija Tarja Virkkunen, puh. 0295047286, etunimi.sukunimi@gov.fi

Rakentamislaki: Hallitussihteeri Mikko Koskela, puh. 0295250051, etunimi.sukunimi@gov.fi

Linkit

<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM103:00/2025> - Hankesivu

Liitteet:

[HE luonnos KemTurvL ja RakentamisL muutos_.pdf](#) - Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta

[Utkast till ändring av KemikaliesäkerhetsL och ByggL.pdf](#) - Utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor och bygglagen

Jakelu:

Ahvenanmaan maakuntahallitus
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Energiateollisuus
Espoo
Espoon rakennusvalvonta
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan liitto
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Savon maakuntaliitto (1)
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin rakennusvalvonta
Helsinki
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Hämeen ELY-keskus
Hämeen liitto
Hämeenlinna
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen hallinto-oikeus
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Joensuu
Joensuun kaupungin rakennusvalvonta
Jyväskylä
Jyväskylän rakennusvalvonta
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kainuun ELY-keskus
Kainuun hyvinvointialue
Kainuun liitto
Kajaani
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kemiateollisuus ry
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Suomen ELY-keskus
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Suomen liitto
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry
Kokkola
Korkein hallinto-oikeus
Kouvola
Kuopio
Kuopion rakennusvalvonta
Kymenlaakson hyvinvointialue

Kymenlaakson liitto
Lahden rakennusvalvonta
Lahti
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY-keskus
Lapin hyvinvointialue
Lapin liitto
Lappeenrannan rakennusvalvonta
Lappeenranta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Mikkeli
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Onnettomuustutkintakeskus
Oulu
Oulun rakennusvalvonta
Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto
Pirkanmaan ELY-keskus
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirkanmaan liitto
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan liitto
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto (1)
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Pori
Puolustusministeriö
Puolustusvoimien pääesikunta
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Päijät-Hämeen liitto
Rakennustarkastusyhdistys RTY
Rakennusteollisuus RT
Rovaniemen rakennusvalvonta
Rovaniemi
Saamelaiskäräjien kirjaamo
Satakunnan hyvinvointialue
Satakunnan liitto
Seinäjoki
Senaatti
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
Suomen kaasuyhdistys ry
Suomen kiinteistöliitto ry
Suomen kuntaliitto
Suomen luonnonsuojeluliitto
Suomen palopäälystöliitto ry
Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL
Suomen ympäristökeskus SYKE
Suomen Yrittäjät ry
Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL
Säteilyturvakeskus STUK
Tampere
Tampereen rakennusvalvonta
Teknisen kaupan liitto
Teknologiateollisuus ry
Turku
Turun hallinto-oikeus
Turun rakennusvalvonta
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan liitto - Nylands förbund
Vaasa
Vaasan hallinto-oikeus
Vantaa
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Varsinais-Suomen liitto
WWF Suomi
Öljy- ja kaasutekniikka ry

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hjelt Jan
Työ- ja elinkeinoministeriö

Rajaniemi Emilia
Työ- ja elinkeinoministeriö